Avaluació de l'impacte d'intervencions psicològiques en nens, nenes i adolescents que han patit violència sexual o física

Maig 2022

- **La violència física o sexual a la infància i l'adolescència és un greu problema de salut pública que pot implicar severes conseqüències per a la salut física i mental, el desenvolupament de la personalitat i la dignitat d'infants i adolescents.**
- **Les guies i protocols d'actuació terapèutics actuals recomanen intervencions de suport psicològic per aquells infants i adolescents que hagin patit aquest tipus de violència. Actualment no es disposa de prou evidència sobre quines perspectives i teràpies han funcionat millor en el nostre context.**
- **Aquest estudi, basat en una revisió sistemàtica de la literatura científica, té per objectiu avaluar l'impacte d'una sèrie d'intervencions psicològiques –freqüentment aplicades a la pràctica clínica habitual– dirigides a la població infanto-juvenil que ha viscut violència sexual i física i a les seves famílies en termes de beneficis –eficàcia i efectivitat– i la seva seguretat clínica.**

Intervencions psicològiques avaluades

- Teràpia cognitiva conductual focalitzada en el trauma (TF-CBT)
- Teràpia de desensibilització i reprocessament per moviments oculars (EMDR)
- Teràpia familiar
- Psicoteràpia psicodinàmica focal (Psicodinàmica)

Com són les poblacions i les revisions incloses per cada intervenció?

	TF-CBT	EMDR	Teràpia familiar	Psicodinàmica
Nre. RSECs	25/37	14/37	26/37	10/37
Nre. RSECs QE	9	6	6	4
Interval edat mitjana	2,8 – 17,4	2,4 – 18,1	2,5 – 17,3	2,7 – 17,5
% de nenes	58,0 – 100	NI – 100	34,6 – 100	52 – 100
Tipus violència predominant	Violència sexual, maltractament o múltiples esdeveniments violents	Violència sexual, maltractament o múltiples esdeveniments violents	Violència sexual, física o altres negligències	Violència sexual, maltractament o múltiples esdeveniments violents

Nre. RSECs: Nombre de revisions sistemàtiques de l'evidència científica; Nre. RSECs QE: Nombre de revisions sistemàtiques de l'evidència científica qualitat elevada; NI: no informat

El nombre total de RSECs incloses va ser de 37 per a les 4 intervencions descrites, a més de les adreçades a joves ofensors (veure la infografia: **Quines intervencions psicològiques han mostrat beneficis en població de joves ofensors i les seves famílies?** ➡ https://bit.ly/AquasIntervPsicol)

Com són les intervencions psicològiques?

TF–CBT *Teràpia cognitiva conductual focalitzada en el trauma*

Durada: la majoria entre 8 i 12 sessions

Objectiu: donar suport en la identificació d'emocions, pensaments i conductes, i proporcionar les eines per fer front a la situació traumàtica viscuda i les seves seqüeles

Fases intervenció: 3

EMDR *Teràpia de desensibilització i reprocessament per moviments oculars*

Durada: la majoria entre 3 i 12 sessions

Objectiu: estimulació bilateral dels dos hemisferis cerebrals amb moviments oculars, sons o copets (taping) per activar el processament de les memòries de l'esdeveniment traumàtic o records

Fases intervenció: 8

Teràpia familiar

Durada: el més habitual 12 a 16 sessions

Objectiu: teràpies familiars que impliquin a població infantil i adolescents que han viscut violència junt amb les famílies protectores

Fases intervenció: variable en funció del tipus d'abordatge

Psicodinàmica

Durada: interval mitjà entre 8 i 24 sessions

Objectiu: s'entén per focus un problema sobre el qual se centren els esforços i l'atenció tant del pacient com del terapeuta durant les sessions

Fases intervenció: durada habitual aproximada d'un any

Quins beneficis han mostrat les intervencions?

TF–CBT

Millora dels símptomes de salut mental: estrès posttraumàtic, depressió, ansietat o conducta. La majoria de les intervencions TF-CBT inclouen un component familiar.

EMDR

Millora dels símptomes de salut mental: estrès posttraumàtic, depressió, ansietat o comportament externalitzant.

Teràpia familiar

Heterogeneïtat dels components de la intervenció, amb resultats inconsistents sobre els beneficis en població de nens, nenes i adolescents que han patit violència.

Psicodinàmica

La teràpia de joc va descriure millores dels símptomes de salut mental en general, ansietat i els vincles, amb diferències no estadísticament significatives.

Què n'hem après?

- **La majoria d'intervencions psicològiques mostren beneficis. No obstant, els estudis primaris inclosos a les revisions sistemàtiques descrites són de baixa qualitat.**
- **La TF-CBT i l'EMDR han mostrat beneficis més robustos.**
- **Aquesta revisió permet identificar quina informació és rellevant per unificar els sistemes d'informació dels centres referents per l'avaluació de les seves pràctiques: ex. característiques de la població atesa, intervencions realitzades, temps de seguiment, desenllaços i escales (millores o riscos) en nens, nenes, adolescents i la seva família.**
- **Cal continuar aprofundint en la recerca dels beneficis i riscos d'aquestes intervencions psicològiques complexes.**

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Salut/ Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya

ciberesp

SJD Sant Joan de Déu Barcelona · Hospital

Vall d'Hebron Barcelona Hospital Campus

Germans Trias i Pujol Hospital

Aquest projecte és un encàrrec de la Secretaria de Salut Pública i el Pla director de Salut Mental i Addiccions del Departament de Salut, així com del Servei Català de la Salut (CatSalut) a l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS). S'emmarca en el context del Protocol d'actuació davant de maltractaments en la infància i l'adolescència en l'àmbit de la salut.

Si voleu accedir al text complet d'aquest informe i els seus annexos podeu fer clic sobre aquest enllaç: https://bit.ly/AquasIntervPsicol

o podeu escanejar aquest codi QR

© 2022, Generalitat de Catalunya. Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya

Edita: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya

Producció i Disseny: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional. La llicència es pot consultar a: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca